Het einde van de verantwoordelijkheid

Remko van Broekhoven

De eerste keer dat ik Peter Bakker zag, was in een documentaire over andersglobaliste Noreena Hertz. Hertz - gehuld in een zomerjurkje dat te weinig aan de verbeelding overliet - ging op bezoek bij TNT-topman Bakker. Galant hielp hij haar uit een hele grote auto, en vertelde vervolgens wat voor goede dingen zijn bedrijf doet voor zielige mensen in Afrika. Hertz op haar beurt gaf Bakker door frontaal glimlachend naar hem te luisteren het gevoel dat hij even de interessantste man ter wereld was. Daarna vroeg ze hem ? ***kirde ze***, moet ik eigenlijk zeggen - of er niet een miljoentje extra afkon voor Afrika. En tot slot gingen Bakker en Hertz naar een concert van hun beider vriend Bono, ook een goed mens overigens. Hertz laat als geen ander zien dat je ook giechelend de wereld kunt verbeteren, maar dat is weer een heel ander verhaal.

Het gaat mij nu even om Peter Bakker, ***CEO TNT***. Een belangrijk man, een rijk man ook. Nederlander bovendien. Verdient 900 duizend euro per jaar, en bedacht zichzelf en de zijnen dit jaar met een bonus van 1 miljoen op het zelfde moment dat hij zeker 6500 postbezorgers de deur uit zette. Een deel van die bonus stond hij weer af, toen er vervolgens een storm van protest opstak. Zit in allerhande belangrijke commissies, waar hij meedenkt over ontslagrecht (***say no more***) of ‘betere zorg voor minder geld’. Stuurt ‘zijn’ bedrijf ook aan ? laten we eens evenwichtiger zijn dan een column als deze eigenlijk verdragen kan - naar samenwerking met het VN-wereldvoedselprogramma en naar beperking van CO2-uitstoot. Die Peter Bakker dus, die zag ik voor het eerst in levende lijve tijdens een discussie met Waterlander Dick Pels, ter gelegenheid van diens onlangs verschenen boek ‘De economie van de eer’.

Zelden een machtig man gezien die zoveel machteloosheid uitstraalde. Hoe hij z’n royale beloning verantwoordde? Nou ja, eigenlijk vond hij dat er niet bijster veel te verantwoorden viel. Maar als hij al moest verklaren waarom mensen als hij enkele honderden keren meer verdienen dan z’n werknemers, veel meer ook dan Jan Modaal of nog altijd ruim vijf keer zoveel als JP de MP... ***Het zijn de aandeelhouders.... Het is het internationale bedrijfsleven...*** Het ontbrak er nog

maar aan dat Bakker een beschuldigende vinger wees naar ***Het Broeikaseffect***, dat zoals wij allen weten niets maar dan ook helemaal niets met mensenwerk van doen heeft... Dat is Nederland anno 2007: een land waar zelfs de grootste ***global players*** zichzelf een minimum aan verantwoordelijkheid toekennen. Iets wat ze 'onder ons' ongetwijfeld zullen omdraaien: dan ? én in het bijzijn van een giechelende globaliseringsbabe - bevinden ze zich ineens weer in de wereld van Peter Stuyvessant.

Waarom zoveel kwade woorden gewijd aan Peter Bakker, de weliswaar veel verdienende maar toch goedbedoelende bestuursvoorzitter van TNT? Omdat de curieuze mengeling van verongelijktheid en onverschilligheid die hij uitte oog in oog met de oproep tot aristocratisch initiatief van Dick Pels - 'toon eens wat eergevoel in plaats van hebzucht' - een gezicht geeft aan al die andere vormen van onverantwoordelijkheid in onze samenleving. Een samenleving die heel veel moois vertoont, maar ook enkele hele nare trekjes die in combinatie zowaar nog naarder worden: onbeschaamd egoïsme, het soort afschuifgedrag dat eigen lijkt aan veel te grootschalig geleide gemeenschappen, en een ***fuck you***-mentaliteit die de normaalste zaak van de wereld wordt voor wie god noch gebod, maar ook al geen functionerend geweten kent.

Mij lijkt het de hoogste tijd dat we onze verantwoordelijkheid weer terugvinden. Niet ***Wat kan mij dat schelen?*** of ***Daar kan ik toch niks aan doen?*** maar ***Wat voor verschil ga ik maken?*** De idiote wijze waarop we ons leefmilieu naar de kelder helpen, is wel de minste reden om ons nu eens verantwoordelijk op te stellen, als overheid, bedrijven en gewone burgers ook. Het voortdurende onrecht van de mondiale ongelijkheid is een goede tweede, of wellicht minstens zo belangrijk als het milieuprobleem. Het lijkt me een goed idee als ***chief executive officer*** Bakker in dit alles de toon aangeeft. Ook als Noreena al weer hoog en droog in Londen zit.